

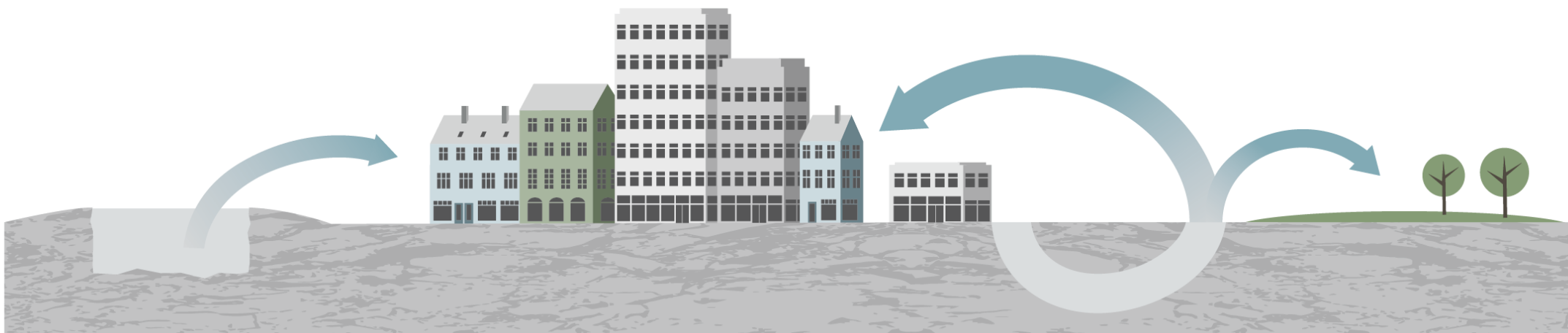
Regionalplan for massehåndtering på Jæren

Steinar Eldøy

Fagleder miljø og ressursforvaltning, Rogaland fylkeskommune

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

Tema for presentasjonen

- Regionalplan for massehåndtering på Jæren
 - Bakgrunn og mål med planen
 - Hovedprinsipper for bærekraftig massehåndtering
 - Virkemidler (nettverk, felles forventinger, handlingsplan)
- Sentralt mottaksanlegg for overskuddsmasse
 - Egnet modell for sentralt mottaksanlegg for overskuddsmasse
 - Forberedelse til etablering av sentrale mottaksanlegg

Risiko for:

Status – dagens situasjon

Ikke godt nok system for håndtering

Avfall og miljøgifter på avveie

Lav forutsigbarhet for næringen

Lange kjøreavstander - klimautslipp

Konflikt med naturområder/landbruk

Situasjonen i 2040,
med dagens gjenvinningsgrad:

66 mill m³ ?

× 3

× 25

Hvorfor en Regional plan?

- Bakgrunn i utfordringsbildet
- Regionale planer – felles løsninger på tvers av kommunegrensene
- Krav EU/EØS – 70% av alt bygge, rive- og graveavfall skal gjenvinnnes

Hovedmål

Planen skal bidra til bærekraftig bruk og håndtering av overskuddsmasser på Jæren

- Arbeidsplasser og **vekst i den sirkulære økonomien**
- Økt **etterspørsel for sekundære råvarer**
- Langsiktig tilgang til sekundære og primære byggeråstoffer nær utbyggingsområdene**

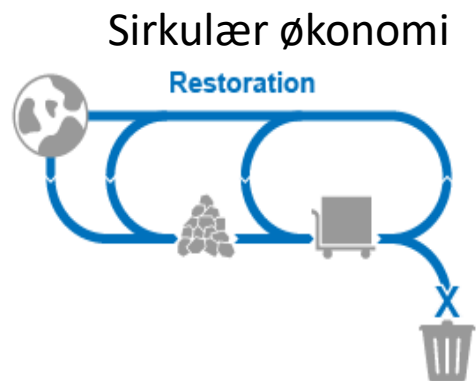

Regionalplan for massehåndtering på Jæren 2018 - 2040

Mål: bærekraftig håndtering av masser fra bygge- og anleggsaktivitet i regionen

Fra avfall til ressurs

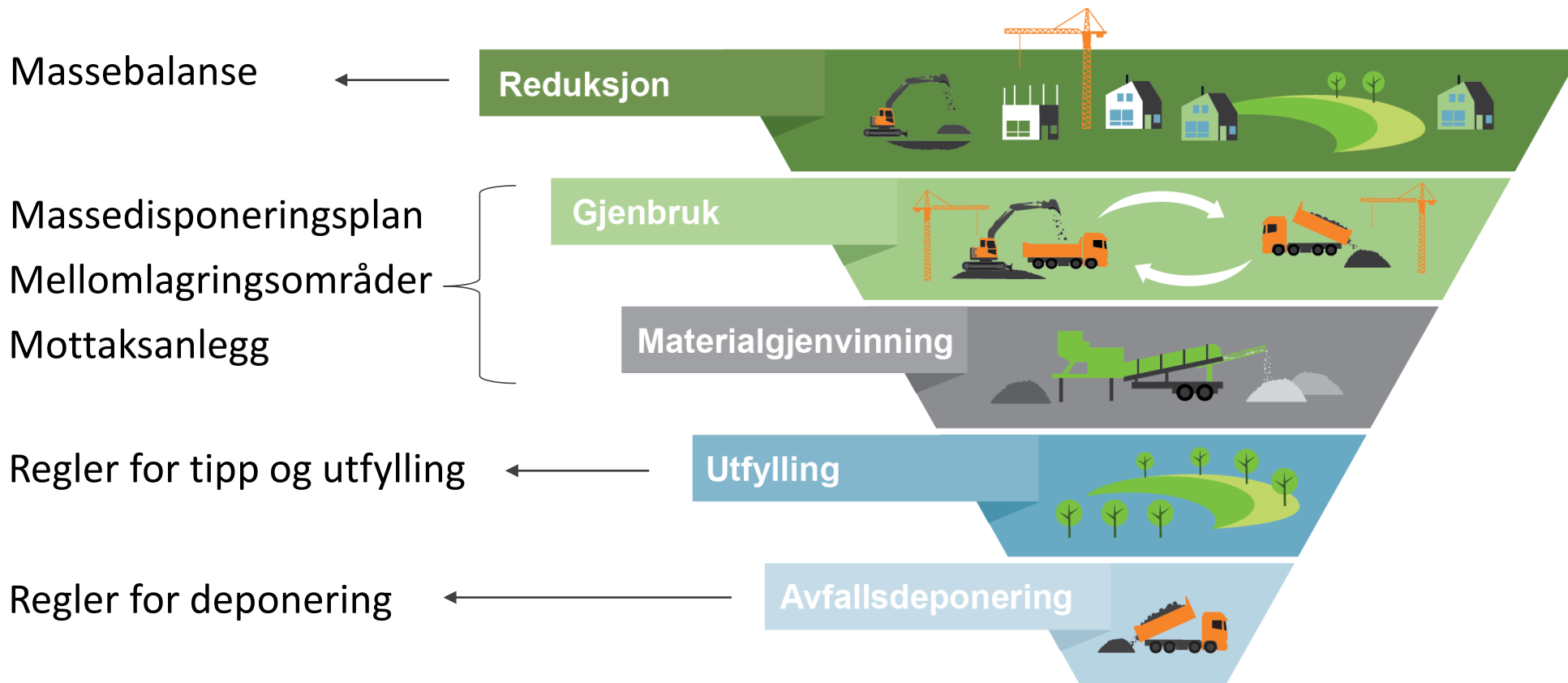

Situasjonen på Jæren i 2040, med dagens grad av gjenbruk og gjenvinning

66.000 000 m³

Overskuddsmasser = potensiell ressurs

Ressurspyramiden - prinsipper for arbeidet med massehåndtering

Handlingsprogram

9 Gjennomføring; handlingsprogram

Regionale planer skal ha et handlingsprogram som sikrer gjennomføring av planen. Handlingsprogrammet i denne planen skal bygge opp under målene om massebalanse, økt gjenbruk og gjenvinning, godt planlagte prosjekter for utfylling av masser og trygg deponering av avfall.

Handlingsprogrammet skal rulleres årlig. Virkemidlene som er knyttet til planoppfølging i kommunene ligger innenfor en 4-års-horisont.

Planens retningslinjer må følges opp gjennom det kommunale planarbeidet. Regionale og statlige etater har ansvar for å veilede kommunene i dette arbeidet. Fylkesmannen har et særlig ansvar for samordning av regional stat.

Tiltak i kommunalt planarbeid

Innarbeide retningslinjene i kommunale planer	Mål
Mål om massebalanse i større utbyggingsprosjekter	Reduksjon
Sette av områder for mellomlagring (kommuneplan, områdeplan og større detalplaner)	Reduksjon og gjenbruk
Legge inn krav om massedisponeringsplan i kommuneplan, og følge opp ved regulering	Gjenbruk og materialgjenvinning
Gå gjennom kommunens næringsområder i kat 3 jf. regionalplan Jæren og fig 7.1 . og vurdere egnethet for mottak og sortering av masse.	Gjenbruk og materialgjenvinning

Tiltak utenfor plan- og bygningslovens virkeområde

Hva	Hvorfor	Hvem / når	Estimat
Administrativ og faglig oppfølging			
Fylkesgeolog	- Utvikle og følge opp planer for nye og resirkulerte byggeråstoff. Bindeledd mellom bransje, forvaltning og FoU-miljøer.	- H: Rogfk - K: Budsjettåret 2018	800 000,-/år
Utarbeide mal for massedisponeringsplan inkl. mulighetskatalog for gjenbruk	- Sette minimumskrav for punkt som må avklares ved regulering av utbyggingsområder og infrastruktur. Veiledning med oversikt over juridiske virkemidler, nasjonale og regionale mål. Eksempler på god gjennomføring.	- H: Fylkeskommunen - S: Fylkesmannen, - Mattilsyn, Jernbaneverket, Vegvesen, NVE, Fagmiljø fra Formebu-utbygging og fra prosjekter i Stockholm. - K: Oppstart 2018	300 000,-
Utarbeide massekalkulator for bruk i kommuneplanarbeidet - dimensjonering av mellomlagringskapasitet.	- Forenkle og harmonisere arbeidet med etablering av mellomlagringsområder	- Fylkeskommunene i samarbeid med kommunene, forutsetter bruk av eksternt kompetanse som for eksempel EcoLoop. - K: oppstart i 2018	300 000,-
Videreutvikle egen innkjøpsstrategi i tråd med nytt lovverk om «grønne offentlige anskaffelser»	- Utvide og modne felles marked for sekundære byggeråstoffer. Se info fra leverandertutviklingsprogrammet	- H: Rogfk og kommunene – ansvar for implementering i egen organisasjon - K/M: Samkjøre med rullering klima- og energiplaner	Rogfk: Kompetanseheving på grønne innkjøp og LCA (bygg, samferdsel og innkjøpsavdeling)
Utvikling av indikatorer for oppfølging av plan, inkl. materialstrømanalyse over byggeråstoffer i byregionen	- Få bedre oversikt over regionens bruk av byggeråstoffer og disponering av masser –vurdere måloppnåelse for planen. Grunnlag for å samordne byggeråstoffplaner og planer for massehåndtering over større områder.	- H: Rogfk - S: Relevante FoU-miljø. Deler av arbeidet er egnet som masteroppgave - K/M	250 000,-

Revidere regionalplan for byggeråstoff og samkjøre denne med regionalplan for massehåndtering over et større område

- Mer helhetlig forvaltning av byggeråstoffene og økt bevissthet rundt Bergindustriens rolle i regionen. Oppdaterte ressurstall (kort sikt)

- H: Rogfk
- S: NGU
- K/M
- Vurderes ved utarbeidelse av neste regionale planstrategi (2018-2019)
- Forutsetter politisk prioritering

Inngår i fylkesgeologens stilling. Årlig budsjett i revisjonsperioden ca 600 000,-

Mottaks- og logistikkystem

Gjennomføringsmodell for mottaksanlegg for sortering, videreformidling og permanent lagring av masse	- Redusert transport, unngå monopolsituasjon	- H: Rogfk - S: Aktører i bergverk-, entreprenør- og avfallsbransjen, Forus næringspark - K	500 000,- Rogfk dekker 50%. Resten som støtte fra Klimasats.
Elektronisk system for økt transparen og sporbarhet ved transport og gjenbruk av masser	- Utvikle felles system for formidling og sporing av masser mellom anlegg - Sikre data for oppfølging av plan	- H: Rogfk - S: Entreprenører, forurensningsmyndigheter og fylkeskommune - K	1000 000,- Rogfk dekker 50%. Resten som støtte fra Klimasats.
Rutiner for mottak og tilsyn med mellomlagringsområder	- Sikre forsvarlig bruk av mellomlagringsområdene i tråd med intensjonen, utarbeide føringer for regulering av mellomlagringsområdene	- H: Kommunene - S: Fylkesmannen, Rogfk og entreprenørbransjen, Mdir - K	
Vurdere egnede arealer for større mellomlagring og mobile/semi-mobile sortering/anlegg	- Gi kommunene drahjelp til planlegging, fokus på næring kat 3 og nærhet til havneområder	- H: Rogfk - S: kommunene i Regionalplan for Jæren	250 000,-

Bærekraftig håndtering av matjord

Kartlesning for areal med påviste plantesykdommer	- Gjøre informasjonen om jord med plantesykdommer enklere og raskere tilgjengelig for tiltakshaver/entreprenører	- H: Mattilsynet	
Samle dyrkingsprosjekter i «jordbank»- sikre oversikt over egnede områder for mottak av matjord på tvers av kommunegrensene	- Ha klar gode prosjekter før vekstsesongen starter opp. Sikre at matjord legges ut der det er reelt behov. Jf innspill fra Jordvernforeninga om «jordvernform» finansiert av utbygger	- H: Kommunens landbrukskontorer - S: NIBIO, Fylkesmannen, Jordvernforening - M	800 000,- (tilsv en stilling, eksempelvis lokalisert ved NIBIO, Sørheim)
Interkommunalt kunnskapsnettverk for landbruk og miljøforvaltning	- Harmonisere praksis i bruk av forureningsforskriftens kapittel 4 om bakkeplanering på tvers av kommunegrensene. - Samordne oppfølging av ulovlige tiltak. Samråd om prosjektene agronomiske kvalitet og miljømessige konsekvenser.	- Fylkesmannen (miljø + landbruk), landbrukssejfer og miljøansvarlige i kommunene	Stillings-midler tilsv. 10000,- /kommune
Utarbeide veileder for håndtering av matjord tilpasset lokale/regionale forhold	- Hindre at matjord går tapt når utbygging på landbruksareal likevel ikke kan unngås.	- Fylkesmann og kommuner i samarbeid med NIBIO	250 000,-
Utvikle avtalemal for økonomisk sikkerhet for ferdigstilling ved bakkeplanering		- H: Fylkesmannen - S: Kommuner og Bondelag	

Forklaring hvem/når:
H = Hvem
S = Samarbeidspartner
K = Kort tidshorisont
M = Middels tidshorisont

Etablering av en egnet modell for sentralt mottaksanlegg for overskuddsmasse

Mål for prosjektet:

Få fram en egnet selskapsmodell (privat, offentlig eller OPS) som kan danne grunnlag for etablering av sentralt mottak og mellomlager av overskuddsmasse fra bygg- og anleggsbransjen i byområdet på Nord-Jæren.

Modellen skulle være:

Økonomisk bærekraftig, sikre tilgang til en bredde av aktører, og bidra til god konkurransesituasjon

Medvirkning fra sentrale aktører

58 aktører invitert til å gi innspill, 5 fysiske møter, 7 skype-møter

Konklusjon

En OPS modell vil være den mest tids- og masseavsetningseffektive og minst kostbare forretnings-modellen for det offentlige for gjenbruk av masser på Nord-Jæren.

Klimasatsmidler: 250 000 kr

Type prosjekt: Forprosjekter for klimagassreducerende tiltak

Prosjektperiode: sep-des 2018 (4 mnd)

Konsulent: ReStone AS

Forberedelse til etablering av sentrale mottaksanlegg for overskuddsmasser

Mål for prosjektet:

Ferdigstille nødvendige forberedelser slik at ett eller flere sentrale mottaksanlegg for gjenbruk og gjenvinning av overskuddsmasser fra bygg- og anleggsprosjekter kan etableres på Nord-Jæren

Leveranser og sentrale arbeidsoppgaver

1. Utarbeide juridisk modell/ teoretisk grunnlag som ivaretar premisser
2. Utarbeide egnede eierskaps- og driftsmodeller som sikrer premisser for bruk og drift av mottaksanlegget
3. Avklare areal for ett eller flere mottaksanlegg inkludert størrelse og lokalitet
4. Avklare planprosesser, inkludert behov for omregulering/regulering, konsekvensutredning og søknad etter forurensningsloven, og igangsette dette hvis mulig
5. Gjennomføre massebalanse- og markedsvurderinger
6. Avklare mottaksanleggets hovedoppgaver og logistikk, inkludert vurdering av beste praksis og beste tilgjengelige teknologi

Klimasatsmidler: 2 850 000 kr

Type prosjekt: Hovedprosjekt for klimagassreducerende tiltak

Prosjektperiode: okt 2019 – des 2021

Status: Anskaffelse ferdig, leverandør skal velges

Premisser for mottaksanlegg:

- *tilgjengelig for alle*
- *bidra til likere konkurransevilkår for massehåndtering i bransjen*
- *økonomisk bærekraftig*
- *sentral og hensiktsmessig lokalisering*
- *hovedoppgave skal være gjenbruk og gjenvinning (ikke deponi eller pukkverk)*